

Idriz MUHAREMOVIĆ, dipl. ing. el. teh.

JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo

izo.muharemovic@gmail.com

OPISMENJAVANJE STANOVNIŠTVA I RAZVOJ OSNOVNOG OBRAZOVANJA U NASELJU SUHA U PERIODU 1945-1977. GODINE

Apstrakt: *U ovom radu su objašnjene činjenice vezane za tok opismenjavanja i razvoj osnovnog obrazovanja stanovništva u naselja Suha kod Živinica u periodu 1945-1977. godine. Prvi period opismenjavanja je tekao od 1945. do 1947. godine, u vidu tečajeva na kojima je stanovništvo različitih uzrasta učilo da čita i piše. U drugom periodu poslije 1947. godine počelo je organizovano osnovno obrazovanje u porodičnoj kući Salke Terzić, koja je zabilježena kao prva četvororazredna osnovna škola na prostoru sela i šire. U trećem periodu od 1954. godine izgrađena je zgrada osnovne škole sa dvije učionice sa stanovima za učitelje na spratu škole. U četvrtom periodu, 1977. godine, izgrađena je nova savremena škola sa 4 učionice. Analiziran je razvoj školstva u prva tri perioda, povećanje broja učenika i potrebe za još učionica, kao i problem smještaja učitelja. Povećanjem broja djece-učenika u selu, bilo je potreba za novim učionicama. U seoskoj čitaonici je uređena jedna učionica. Korišten je novi mekteb kao učionica za IV razred. U radu su spomenuti i ostali problemi koji su pratili razvoj osnovnog obrazovanja: putovanje učenika V, VI, VII, VIII, razreda do osmogodišnje osnovne škole u okolnim mjestima: Živinice, Oskova, Morančani, Kiseljak i Šerići. Opisan je težak period za učitelje i učenike, period u kojem nije bilo električne energije i vode, mokri čvor je bio izvan objekta škole, nije bilo adekvatnog grijanja i fiskulturne sale.*

Ključne riječi: škola, učitelj, učenik, odjeljenje, generacija.

LITERACY OF THE POPULATION AND THE DEVELOPMENT OF PRIMARY EDUCATION IN THE SETTLEMENT OF SUHA IN THE PERIOD 1945-1977.

Abstract: *This paper explains the facts related to the process of literacy and the development of primary education of the population in the settlement of Suha*

near Zivinice in the period from 1945 to 1977. The first phase of literacy took place from 1945 to 1947 in the form of courses in which people of different ages learned to read and write. In the second phase, after 1947, organized primary education began in the family house of Salka Terzic, which is recorded as the first four-grade primary school in the village and its wider area. In the third phase, from 1954, a school building with two classrooms and apartments for teachers on the upper floor was constructed. In the fourth phase, in 1977, a new modern school with four classrooms was built. The paper analyzes the development of education in the first three phases, the increase in the number of students and the need for additional classrooms, as well as the issue of accommodation for teachers. With the increase in the number of school-age children in the village, the need for new classrooms also arose. One classroom was arranged in the village reading room, while the new mekteb was used as a classroom for the fourth grade. The paper also addresses other challenges that accompanied the development of primary education, such as the travel of students from the fifth to the eighth grade to eight-year primary schools in nearby places: Zivinice, Oskova, Morancani, Kiseljak and Serici. A difficult period for both teachers and students is described, marked by the absence of electricity and water, inadequate heating, outdoor sanitary facilities, and the lack of a sports hall.

Keywords: school; teacher; student; class; generation

Opismenjavanje stanovništva na Tuzlanskom okrugu

U periodu uoči Drugog svjetskog rata u Bosni i Hercegovini, bilo je preko 70 % nepismenog stanovništva. Nepismenost ženske populacije u BiH 1939. godine bila je 87,65 %, a muške 56,46 %. Nepismenost je bila posebno velika na selu, prije svega zbog nepostojanja škola u velikom broju sela, ali i zbog patrijarhalnih odnosa i interesa vlasti. Za vrijeme rata stanje se još više pogoršalo s nesrazmjerno velikim brojem nepismenog stanovništva.¹

Tokom zimske kampanje narodnog prosvjećivanja 1946/47. godine u Tuzlanskom okrugu je opismenjeno 18.470 muških i 27.353 ženskih, ukupno 45.760 polaznika analfabetskih tečajeva. U nastavnom planu i programu za analfabetske tečajeve istaknuto je da je cilj njihovog osnivanja suzbijanje nepismenosti, te da oni trebaju da obuhvate sve nepismene od 14. do 45. godina

---

¹ Opširnije u: Semir Hadžimusić, „Opismenjavanje stanovništva Bosne i Hercegovine u periodu Narodnooslobodilačkog rata (1941-1945)“, *Historijski pogledi*, br. 2., Tuzla 2019., 250-277.

i djecu odraslu za školu u mjestima gdje nema škole. Istaknuto je da tečajeve osnivaju mjesni odbori preko svojih kulturno-prosvjetnih sekcija, mogu se osnivati i na inicijativu raznih organizacija i pojedinaca, ali uz nadzor mjesnih prosvjetnih vlasti. Dalje se navodi da je za rad tečaja potrebno imati nastavnika, prostorije i materijal za rad. Što se tiče nastavnika navodi se da on treba da bude stručno lice, učitelj ili apsolvant tečaja za rukovodioce analfabetskih tečajeva. Predviđeno je da nastava traje najmanje deset nedjelja, odnosno tri puta po dva časa sedmično. Više od polovine nastavnih sati predviđeno je za učenje osnove pismenosti maternjeg jezika. Na preostalim satima predviđeno je učenje prostih računskih operacija, te čitanje članaka iz oblasti književnosti i historije s posebnim osvrtom na narodnooslobodilačku borbu.²

Prvi pismeni ljudi na prostoru sela

Na prostoru sela Suha prvi učevan bio je Ibrahim Dervišević-Abuka koji je pripadao derviškom redu. Njegov učitelj je bio šejh Mustafa imam iz Tuzlanske tvrđave. Navodi se da je Abuka Ibrahim živio u XVIII do početka XIX stoljeća. Osim Ibrahima pismenost su imali preci od familije Softića. (Softić).³

Prije zvaničnog opismenjavanja u selu, pismene su bile prve najstarije hodže u selu, hodža Himzo Osmanović, hodža Mehmed (Omera) Suljić (1919.g. – 1945.g.). Polaznici medrese iz sela školske 1946/47. godine, stekli su obrazovanje u Behram-begovoj medresi u Tuzli: Muharemović (Omera) Ibrahim 1927. godišta, završio 3 godine medrese; Brčaninović (Ahmeta) Salih, završio 2 godine medrese; Džizić Mustafa završio 3 godine medrese. Hasan Čičkušić; Omer Čičkušić; Čičkušić Ćazim, završili su 3 godine u Behram-begovoj medresi u Tuzli. Odlukom tadašnjih vlasti Behram-begova medresa je prestala sa radom 15 januara školske 1948/49. godine. Medresu je tada pohađalo oko 100 polaznika. Neki od učenika su nastavili još jednu godinu i završili školovanje u Gazi-Husrev begovoj medresi u Sarajevu: Omer ef. Čičkušić; Ćazim ef. Čičkušić; Hasan ef. Čičkušić, (nije radio kao imam).

² Opširnije u: Semir Hadžimusić, "Analfabetski tečajevi i opismenjavanje stanovništva na području Lukavca 1945-1953. godine", *Baština sjeveroistočne Bosne*, br. 6., Tuzla 2013., 54-61.; Semir Hadžimusić, "Opismenjavanje stanovništva u sjeveroistočnoj Bosni u periodu obnove", *Arhivska praksa*, br. 21., Knjiga 2., Tuzla 2018., 90-106.;

³ Prema kazivanju Softić (Hasana) Esad: "imali su neko svoje posebno pismo koje su samo oni poznavali". Njihov način pisanja je bio u kombinaciji sa znakovima na osnovu kojih su se sporazumijevali. Ovakav način pisanja su naslijedili bliži potomci Memage Softića koji je živio u Voloderima, najstarijem zaseoku sela., op. aut.

Nije moguće navesti sve pojedinačne slučajeve sticanja pismenosti, neki su naučili čitati i pisati u vojsci, neki u zarobljeništvu, neki su naučili čitati družeći se sa prvim pismenim ljudima i slično.

Prvi tečajevi opismenjavanja u selu Suha

Prema navodima mojih sagovornika na temu prvih tečajeva opismenjavanja stanovništva sela Suha, saznajem da su analfabetski tečajevi organizovani u privatnim kućama i u hanu Šabana Đulovića. Prvi tečaj je organizovan u kući Muharemovića (Omera) Hasan (rođen 1925.g.) u zaseoku Muharemovići, zabilježeno 2022. godine po predaji savremenika događaja Hana⁴ (Brčaninović) Beganović (1931-2023). Prije zvaničnog otvaranja osnovne škole u kući Salke Terzića, opismenjavanje je organizovano u Salkinoj kući, što je dalo povoda da tu bude prva škola u selu, zatim opismenjavanje u hanu Šabana Đulovića. Han⁵ je imao dvije manje prostorije u kojima se odvijalo opismenjavanje stanovništva. Han se nalazio u blizini stare kuće Đulović (Kadrije) Fikret. Nešto ranije, prva opismenjavanja stanovništva vršena su u barakama koje su postojale u Sprečkom polju na relaciji između naselja Barica i Živinica.

Osnovna škola u kući Salke Terzića (1947 - 1954)

Prvi organizovani oblik opismenjavanja je bio u kući Salke (Ibre) Terzića⁵. Kuća je bila na privatnom posjedu u Suhoj u blizini raskrsnice puteva za Ljubače,

---

⁴ Hana se sjeća da je bio tečaj opismenjavanja u kući Hasana Muharemovića. Hana je spomenula da je postojala zadruga u vremenu kada je vlast uvela radnu obavezu za sposobno stanovništvo. Hana je radila u zadrugi u kojoj je naučila slova. Kao mlađa osoba je u prostoriji zadruga „čuvala djecu“, od žena koje su morale raditi na njivama. (u šali su rekli Hana-vaspitačica) Nadnica za zadrugu je bila obaveza, moralo se izraditi određen broj nadnica. Priznata je samo ona nadnica ako vlast na taj dan upiše nadnicu kao „Trudodan“. Zadruga se nalazila u Suhoj na parceli na kojoj se danas nalaze kuće Suljić (Mustafe) Omer i Suljić (Mustafe) Ismet, kod stare osnovne škole.

⁵ Spomenuti Han postojao je u prvoj polovini XX stoljeća a potiče iz XIX stoljeća. Hanovi su objekti iz osmanskog perioda koji su služili za prenočište putnika i njihovih karavana. (duž sela Suha prolazila su dva karavanska puta) Hanovi su građeni u čaršiji, u njenoj neposrednoj blizini ili na periferiji grada. Hanovi su također služili i za trgovinu kao što je ovaj pomenuti. (<https://bs.wikipedia.org/wiki/Han>)

⁵ Salko (Ibre) Terzić rođen je 1891.g. u selu Turani-okolina Trebinja BiH. Preselio je na drugi bolji svijet 1974. g. ukopan u mezarju kod mjesne džamije u Suhoj. Rodom

Barice i Šerići. Zemljište na kojem se nalazila kuća Salke Terzića je na desnoj strani puta prema zaseoku Đulovići. Danas se na ovoj parceli nalazi kuća Alije (Salke) Terzića (1948. godište). Vidljiv je jedan kamen na malom uzvišenju, koji obilježava tačnu lokaciju na kojoj je bio temelj prve škole. (Zbog kulture sjećanja na prvu osnovnu školu u selu, uslijedit će aktivnosti da se sa spomen pločom obilježi ova lokacija)! Rahmetli, Salko je imao dvije kuće, u jednoj je živio sa porodicom, a drugu kuću je ustupio tadašnjim vlastima u kojoj je opremljena prva učionica za đake. Kuća je bila na sprat, prizemno je bila učionica i jedna manja prostorija je korištena za zbornicu i kuhinju. Na spratu škole su bile uređene dvije sobe, u kojima su stanovali učitelji. Salko je dao značajan doprinos na polju opismenjavanja i osnovnog obrazovanja seoskog stanovništva. Prva osnovna škola u Suhoj u kući Salke Terzića, je bila prva četvorogodišnja osnovna škola na teritorijalnom prostoru između sela Poljica, Gornjih Živinica, Morančana i naselje Oskova (na opštini Banovići). Škola u Suhoj počela je sa radom 1947 godine.⁶

Godine, 1947. počela je sa radom četvorogodišnja osnovna škola u Priluku u prostorijama zadružnog doma. Četvorogodišnja osnovna škola u Šerićima počela je sa radom 1950. godine u prostoru mekteba.⁷ “

Nastavu u ovoj školi je pohađala najstarija pismena žena u selu **Šehida (Brćaninović) Džizić 1934 . godište**. Šehida navodi da je postojala učionica sa školskim klupama i tablom. Šehida se sjeća prvog učitelja i učiteljice. Prvi učitelj 1947. godine bio je Hariz Busovača iz Tuzle, nešto kasnije u jesen 1949. godine, došla je učiteljica Petković Mirjana – Mira iz Tuzle. Prema predajama, saznao sam da je učiteljica Mira bila “ljuta”- veoma stroga učiteljica. Vaspitavala je djecu koristeći batine. Mira je radila u Suhoj do 1954. godine, kada je otvorena nova

---

je iz Hercegovine, doselio je u Suhu poslije I svjetskog rata iz okoline Trebinja iz sela Turani. Nakon što su počeli progoni muslimanskog stanovništva iz sela Turani i okoline Trebinja po već poznatom scenariju zastrašivanja, ubijanja i silovanja, Ibro je poslao sina Salku i još dvije kćerke u okolinu Tuzle. Ibro je imao veliko bogatstvo, dosta zemljišta u selu i okolini Trebinja. Uspio je nešto novca poslati Salki da može kupiti kuću i zemljišta u okolini Tuzle. Ibru su ubili na njegovom posjedu. Mnogi Terzići koji danas žive na opštine Živinice doselili su iz okoline Trebinja. Prva kuća u kojoj je živio Salko bila je pored korita rijeke Spreče, negdje blizu Kiseljaka. Nakon velikih poplava preselio je na parcelu sa većom nadmorskom visinom i tu je sagradio kuću, koja će kasnije postati prva osnovna škola u Suhoj.

⁶ Razgovor o izgledu prve škole obavljen je u toku decembra 2025. g. sa savremenimcima događaja Terzić (Salke) Alija 1947. godište i Čamdžić (rođeno Terzić) Zahida, 1937. godište. (sin i kćerka Salke Terzića)

⁷ Grupa autora, Živinice kroz istoriju, revoluciju i socijalističku izgradnju, Živinice 1988.

školska zgrada sa dvije učionice. Prvi učitelji u novosagrađenoj osnovnoj školi u Suhoj bile su učiteljice: Galiba Šahbegović; 1936. godište (udata Odobašić) iz Tuzle i Mulalić Emina; 1935. godište (udata Pašić) iz Tuzle, pamte da je Mira bila učiteljica u o.š u kući Salke Terzića. Mira je prešla u neku od škola u Tuzli. Bilježim da je 1970. godine radila u "Pedagoškoj akademiji", tako se zvala, a sada se zove Osnovna škola "Jala" Tuzla.⁸

Slika 1. *Hariz Busovača*

Hariz Busovača - prvi učitelj u naselju Suha

Učitelj Busovača (Mustafe) Hariz (Abdulhariz) rođen je 31.08.2023. godine u Tuzli. Učiteljsku školu je završio u Tuzli. Kao mlad učitelj raspoređen je u osnovnu školu u Suhoj 1947.godine. Škola je otvorena u privatnoj kući Salke (Ibre) Terzića. Učitelj Hariz bio je veome mlad, imao je 24. godine, obavljao je dužnost učitelja i upravitelja. U osnovnoj školi u Suhoj, radio je od 1947. do 1949. godine. Prema mojim istraživanjima, učitelj Hariz Busovača je bio učitelj u osnovnoj školi u Koraju, navodi se da je krajem 1949. godine bio direktor osnovne škole u Koraju, zamijenivši prvu direktoricu Muneveru Zupčević iz Sarajeva. (*U Koraju je 1949. godine osnovana prva sedmogodišnja osnovna škola u Bosni i Hercegovini kao ogledna škola, koju su pohađala djeca iz šire okoline*) U sedmogodišnjoj školi od 1949. do 1951. godine, Hariz je predavao u višim

---

⁸ Podaci iz razgovora sa savremenikom događaja Šehida (Brčaninović) Džizić.

razredima. Spomenuti su još neki učitelji: Muhamed Ćoskić, Dušan Janković, Izudin Osmanović i Andrija Popović.⁹

U razgovoru sa penzionisanim savjetnikom Pedagoškog Zavoda Tuzla, uglednim profesorom Hariz Agić došao sam do podatka da je 1969. godine profesor Hariz Agić dobio je ime po tadašnjem učitelju Harizu Busovači iz osnovne škole u Koraju. Učitelj Hariz Busovača bio je veoma čestit i ugledan učitelj, cijenjen od ljudi u mjestu u kojem je radio. To potvrđuje i odluka djeda od Hariza Agića, da njegov unuk nosi ime Hariz. U kontaktu sa imamom "Džemata Čaršija" u Koraju, Mersudin Nakičević i direktorom Osnovne škole u Koraju, dobio sam informaciju da je pregledan postojeći "Ljetopis škole", u kojem nije ništa pronađeno koje godine je učitelj i direktor osnovne škole otišao iz Koraja. Navedeno je u ljetopisu škole da je do 1951.godine radio u Koraju. Prema istraživanjima u 2025. godini, saznao sam da je učitelj Hariz Busovača iz osnovne škole u Koraju prešao za savjetnika u "tadašnji Zavod za obrazovanje sreza Tuzla". Nije poznato koliko dugo je radio u navedenom zavodu. U tom periodu završio je Pedagošku akademiju u Tuzli, smjer: Fizika i matematika. Krajem pedesetih godina, počeo je raditi kao profesor "Elektromašinskog školskog centra" u Tuzli, predavao je fiziku i matematiku. Zatim je početkom 70-tih radio u "Svjetlosti"-ispostava u Tuzli, a zatim u "Univerzalu" na Bulevaru gdje je bio je šef poslovnice. Godine 1978. otišao je u invalidsku penziju. U toku svog radnog vijeka promijenio je više radnih sredina, u više radnih kolektiva. U svakoj sredini kroz koju je prošao uklapao se i bio je cijenjen od svojih radnih kolega, bio je izuzetan prosvjetni radnik vedrog duha i uvijek spreman da oraspoloži društvo u kojem se nalazi. Nekoliko njegovih i danas živih učenika iz Suhe, iz perioda 1947-1949. godine, opisuju svog učitelja kao mladog lijepog i naočitog. Imao je tada 24 godine. Šta reći za Harizov radni vijek?! U jednoj radnoj sredini u Suhoj pamte ga kao lijepog mladog i naočitog učitelja i upravitelja, u drugoj radnoj sredini u Koraju pamte ga kao uglednog i čestitog učitelja i direktora, (zbog njega jedan djed u Koraju unuku nadijeva ime Hariz), u trećoj radnoj sredini kao profesor fizike i matematike u Mašinskoj školi u Tuzli, stiče ugled i ostaje u pozitivnom sjećanju učenicima koji i danas prepričavaju pozitivne anegdote o svom dragom profesoru. U najvažnijoj sredini svog života, u porodici bio je najbolji suprug i otac. Oženio se sa Nihadom Žunić 1935. godište, bavila se sportom-košarkom i šnajderskim zanimanjem, preselila je na drugi bolji svijet 2019. Godine. Porodica ga pamti da je bio strog i jako duhovit, svirao je harmoniku, dobro govorio njemački jezik, volio je da čita knjige i pravi inovacije

⁹ Opširnije u: *Alija Hamzić, "Osnovna škola u Koraju (Stotinu četrdeset godina od osnivanja, 1882 - 2022)", Baština sjeveroistočne Bosne, br. 14., Tuzla 2022., 171-195.*

vezane za struku-fizika. Ima dvije kćerke Amira i Edina koje su rano ostale bez oca. Poslije jedne porodične tragedije kada je izgubio brata i sestru, njegovo zdravstveno stanje se pogoršalo, nije dugo bolovao. Preselio je na drugi bolji svijet 08.10.1981. godine .Ukopan je na mezarju Borić.¹⁰

Prvi učitelj sa područja Suhe

Bijelić (Mustafa) Mehmed (1939), upisan je kao učenik prve generacije osnovaca 1947. godine, koji su završili četiri razreda u osnovnoj školi u kući Salke Terzića u Suhoj. **Mehmed je u osnovnoj školi bio učenik prvog učitelja Hariza Busovače.** Poslije završene učiteljske škole Mehmed je bio **prvi učitelj sa teritorijalnog prostora Suhe.** Počeo je raditi u novosagrađenoj osnovnoj školi u Suhoj. Radio je kratko, a u septembru 1962. godine, otišao je na odsluženje vojnog roka u JNA. Kada se vratio sa odsluženja vojnog roka 1964. godine, počeo je raditi u osnovnoj školi u Višći, u kojoj je radio do odlaska u mirovinu. O Mehmedu kao učitelju i razrednom stariješini, najljepše riječi hvale je rekao njegov učenik Čerkezović (Mehmeda) Mehmed iz Višće (1966): *“Bio je veliki učitelj i veliki pedagog koji je učio moju i mnoge druge generacije učenika, kojima je udario temelj da postanu vrijedni i poštteni ljudi”*. Vrijeme je pokazalo da su Bijelići tradicionalno veliki pedagozi: Bijelić (Ahmeta) Šaban profesor razredne nastave, bio direktor u OŠ “Šerići”; Bijelić (Šabana) Ahmet profesor matematike-informatike-tehničkog odgoja; Bijelić (Ahmeta) Rasim, profesor razredne nastave; Bijelić (Rasima) Samra profesorica bosanskog jezika; Bijelić (Rasima) Samir magistar edukacije i rehabilitacije; Bijelić Mirsada profesorica razredne nastave, bila je direktor u OŠ “Šerići” u Šerićima.

Prva generacija učenika osnovne škole u Suhoj upisana je školske 1947/48. godine

U prvoj generaciji pojavljuju se različita godišta učenika. Cilj vlasti je bio da obuhvate sve nepismene od 14. do 45. godina. Prvim generacijama nastavu je predavao učitelj Hariz Busovača 1947/ 1948.godine, negdje do proljeća

---

¹⁰ Sagovornici na temu “prvi učitelj u selu” bili su: najstarija pismena žena u selu Šehida (Brčaninović) Džizić, 1934 godišta, Terzić (Salke) Alija (1948. godišta), Čamdžić (rođeno Terzić) Zahida 1937. godišta, Amira-Beba Busovača-Avdić (1965. godišta), kćerka Hariza Busovače., Suha, novembar 2025.

1949.godine. Na ljeto 1949.godine, učitelj Hariz je prešao u Osnovnu školu u Koraj. Iste godine 1949. u osnovnoj školi u Suhoj došla je učiteljica Petković Mira, bila je učiteljica u školi u kući Salke Terzića do 1954. godine.

Spomenuti su neki učenici koji su bili u prvoj generaciji osnovne škole u kući Salke Terzića u Suhoj, školska 1947/48. godina. Spomenuti su i ostali učenici koji su pohađali nastavu u osnovnoj školi, tj. u kući Salke Terzića od 1947. do 1954. godine.

Bijelić (Mustafe) Mehmed (1939) Mehmed je bio prvi učitelj iz Suhe koji je završio učiteljsku školu. Bio je učenik prvog učitelja u školi u Suhoj. Živi u Živinicama;

Aličić (Osme) Avdo, je generacija rođena krajem 30-tih godina XX stoljeća. Živio je u Šerićima – Donji Bučik; **Aličić (Alije) hadži Hamid**, je generacija rođena krajem 30-tih godina XX stoljeća. Živio je u Šerićima – Donji Bučik;

Hrustić (Zihnije) Osman i Halid. Zihnijina porodica je iz Tuzle doselila u Suhu 1945. godine. Odrastanje u Suhoj zadesilo je Halida i Osmana da školske 1947/48 godine upišu se u prvi razred osnovne škole u kući Salke Terzića. Poslije završena četiri razreda osnovne škole, odselili su ponovo u Tuzlu i ostali da žive u Tuzli; **Zoletić (Mehe) Ferid** živio je u Suhoj, upisan u osnovnu školu 1948/49. godine (pohađao je 1951/52. g. 4. razred); **Avdić (Omera) Avdo (1939 - 2017)**, upisan je u školu 1948/49. godine (pohađao je 1951/52. g. 4. razr.); **Avdić (Puzić) Sadika** (1940), živi u Suhoj.

Čamdžić (rođ. Terzić) Zahida 1937.godište, kćerka Salke Terzića, živi u Suhoj; **Hrnjić (Šabana) Ahmet-Ahmo (1938. godište)** živi u Suhoj; **Suljić (Vejza) Mešan**, je generacija rođena krajem 30-tih godina XX stoljeća, živi u Suhoj; **Brčaninović (Ahmeta) Ibrahim** živio u Suhoj; **Džizić (Ahmeta) Mehmed-Mehemed** (1940); živi u Suhoj; **Džizić (Avde) Ismet (1936 - 2015)**, živio u Suhoj.

Džizić (Brčaninović) Šehida (1934), živi u Suhoj – **prva je pismena žena u selu.**

Bajrić (Mehe) Mehmed (1933- 1997), živio u Suhoj; **Musić Ramo** je generacija rođena krajem 30-tih godina XX stoljeća, živio u Šerićima – Donji Bučik; **Brčanović (Sejfe) Huso** (1928- 1987), živio u Suhoj; **Gutić (Zoletić) Fata**, je generacija rođena krajem 30-tih godina XX stoljeća, udata u Lugavije; **Hava (Delić) Đulović**, je generacija rođena krajem 30-tih godina XX stoljeća; **Đulović (Omera) Osman** 1942. godište, živi u Suhoj; **Đulović (Omera)**

Muharem,1933. godište, živio u Suhoj; **Bajrić (Muje) Alija (m)** (1941- 1997), živio u zaseoku Bajrići. Zenunović (Osme) Mustafa, 1940. godine živio u Suhoj.

Delić (Emina) Osman-Mešija (1944), pohađao je dvije školske godine u osnovnoj školi u kući Salke Terzića 1951/52. godine i 1952/53. godine, učiteljica je bila Mira, zatim dvije godine je pohađao u novosagrađenoj osnovnoj školi u Suhoj (od II polugodišta)1953/54. godina i 1954/55. godina, učiteljica je bila Mulalić Emina.

Poslije odlaska učitelja Hariza Busovače, 1948. godine, učiteljica Petković Mirjana – Mira, ostala je da radi kao učiteljica u osnovnoj školi u kući Salke Terzića 1949; 1950; 1951; 1952; 1953.godine.

Generacija učenika koja je upisana **u prvi razred školske 1951/52. godine** u osnovnu školu u kući Salke Terzića u Suhoj; Osman-Mešija (Emin)Delić (rođen:1944. g.); Salih Brčaninović; Đuderija Sefer; Suljić Šahzija; Đulović Hismet; Zoletić Avdo; Subašić Adila; (upisani u 2 razred: Šaban Brčanović i Zejna Delalić).

Ova generacija je imala 7+2 učenika, drugi razred su završili 1952/53. godine i bili su poslednja generacija u osnovnoj školi u kući Salke Terzića. U prvom i drugom razredu nisu imali teke – sveske, pisali su na maloj tabli koju su svaki dan nosili kući. (tabla je bila kao A4 format, imala je vezanu špagu, nosili su je preko ramena) Po sjećanju Đulović (Omera) Osman 1942. godište po table su pisali sa “kredom kao crni kamen”. U školi nije bilo školske kuhinje. Jedan učitelj je radio u školi prije i posle podne. Nisu postojale pionirske kape i marame, nisu učenici nosili štafetu mladosti u navedenom vremenu. Ovu generaciju je učila učiteljica Mira Petković dvije školske godine, u prvom i drugom razredu. Drugo polugodište trećeg razred je ova generacija pohađala u novosagrađenoj osnovnoj školi sa dvije učionice u Suhoj 1953/54. godine, zatim 1954/55. godine pohađali su četvrti razred. U trećem i četvrtom razredu, bila je učiteljica Mulalić Emina. (Emina je bila upravitelj škole)

U prilogu svjedočanstvo od četvrtog razreda školske 1954/55.godine, **slika.2.** Urnek svjedočanstva 1954/55. godine je štampan ijekavskim latiničnim pismom, nešto većih dimenzija je od standardnog A4 formata. U naslovu je štampano: FEDERATIVNA NARODNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, podnaslov: NARODNA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA, srez tuzlanski. Predmeti: Srpski ili Hrvatski jezik; Zemljopis; Prirodopis; Račun i geometrija; Crtanje; Lijepo pisanje; Ručni rad; Pjevanje; Fiskultura.

Zaključak je da generacije školske 1947/48; 1948/49; 1949/50 godine završile 4 razreda osnovnog obrazovanja u osnovnoj školi u kući Salke Terzića;

generacija školske 1950/51. godine završila je 4. razred u novosagrađenoj osnovnoj školi; generacija 1951/52. školske godine je 3. i 4. razred završila u novosagrađenoj školi; 1952/53. školske godine 2.;3. i 4. razred završila je u novosagrađenoj osnovnoj školi u Suhoj.

FEDERATIVNA NARODNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
 NARODNA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

Narodna osnovna škola u Suhaj srez Tuzlauski
 Broj glavnog imenika 205

Svjedočanstvo

Delić Osman sin kći Emina
 narodnost neopredjeljen, rođen-a 21. III 1944 god. u Suhaj
 srez Tuzlauski, Narodna Republika Bosna i Hercegovina, pohađao je
 je prvi put IV razred u 1954/55 školskoj godini i pokazao je ovaj uspjeh:

Srpski ili hrvatski jezik	<u>dobar (3)</u>	Napomena:
Jezik		
Istorija	<u>vrlo dobar (4)</u>	
Zemljopis	<u>vrlo dobar (4)</u>	
Prirodopis	<u>vrlo dobar (4)</u>	
Račun i geometrija	<u>vrlo dobar (4)</u>	
Crtanje	<u>dobar (3)</u>	
Lijepo pisanje	<u>dobar (3)</u>	
Ručni rad	<u>vrlo dobar (4)</u>	
Pjevanje	<u>vrlo dobar (4)</u>	
Fiskultura	<u>vrlo dobar (4)</u>	

Vladanje odlično (5)

Imao je izostanaka opravdanih neopravdanih

Prema tome učenik se je s vrlo dobrim uspjehom svršio-ja IV razred.

Broj djelovodnika 44/1955

U Suhaj, dana 20. VI 1955 godine.

Razrednik: Delić Emina Upravitelj škole: Delić Emina

 M. P.

Ocjene: Za učenje: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2), nedovoljan (1).
 Za vladanje: odlično (5), vrlo dobro (4), dobro (3), loše (1).

Slika 2. Svjedočanstvo za IV. razreda 1954/55. g. – N. R. B i H (preuzeto iz zbirke nosioca)

Izgradnja zgrade osnovne škole u Suhoj, priključenje struje i vode

Slika 3. Izgled zgrade stare osnovne škole – sagrađena 1954.g.

Od 1952. do 1954. godine, sagrađena je stara osnovna škola u Suhoj sa dvije učionice. Mještani sela Suha organizovano su se odazvali akciji gradnje, prevoza cigle za izgradnju škole iz ciglane u Živinicama. Majstor koji je zidao staru osnovnu školu bio je Ramić Avdo-Hadže. (sl.br.6.) Rodom je iz Hercegovine, iz okoline Trebinja iz sela Turani. Njega je zadesila ista sudbina kao i Salku Terzića, kada su prognani iz svog Trebinja. Na ove prostore je doselio poslije Prvog svjetskog rata. Hadžetov mezar je kod mjesne džamije u Suhoj. Hadže je u ono vrijeme bio čuveni majstor-zidar. Na izgradnji stare škole radila su još dva majstora – zidara, otac od hadži Ćamila Konkića, Alija⁶ Konkić. Nije poznato ko je bio drugi majstor. (Na kraju radova na izgradnju zgrade o.š. Hadže je pao sa skele povrijedio se, ostao invalidan.)

Osnovna škola predata je na upotrebu 1954. godine. Struja je dovedena u Suhu 1957. godine, iste godine je priključena u staru osnovnu školu. Nešto

---

⁶ Alija Konkić je živio u G. Živinicama – Đuderije. Spominje se da je Alija bio dobar majstor zidar i majstor za hamandžike. Alija je otac od hadži Ćamila Konkića bivšeg mutevelije Džemata Suha. Ćamil je bio u mladosti trgovac, kasnije se vratio majstorluku koji je naslijedio je od oca Alije. Jedno vrijeme je pravio nišane. Bio je majstor, koji je gradio kuće bez upotrebe alkohola u toku gradnje. (Halal kuće) Zidao je vakufsku kuću u Suhoj, objekat za trgovinu „Izomex “u Suhoj i mnoge druge kuće.

kasnije izgrađen je vodovod u selu i školska zgrada je dobila vodu. Mokri čvor bio je van objekta škole. Hodnik je služio kao trpezarija, podvornik je dijelio školski obrok na hodniku škole. U toku izgradnje vodovoda traženo je od učitelja koji žive na spratu osnovne škole da uzmu učešće u izgradnji. Jedina se pozivu odazvala učiteljica Ljubica Marinković, platila je priključak vode i platila je radnika na kopanju kanala za vodu. (Ljubica je bila aktivista na izgradnji vodovoda) Svaki učesnik vodovoda bio je obavezan iskopati dionicu koju mu doznači građevinski odbor. Nakon što je vodovod uspješno završen mjesna zajednica je odlučila da se učitelji besplatno priključe na vodovod. Uslijedila je reakcija učiteljice Ljubice koja je tražila da njoj vrate iznos novca koji je uložila za izgradnju vodovoda. Željela je isti tretman za sve učitelje. Prije izgradnje vodovoda, vodu za potrebe škole nosili su iz bunara koji se nalazio sa druge strane korita rijeke Sušice u blizini kuće Osmanovića. Bunar je bio na javnom dobru, bio je sa čekrkom, u maloj "kućici" pokriven crijepom, izgledao je atraktivno. Zavređuje pažnju kao simbol koji bilježi vrijeme prije izgradnje vodovoda u selu. **Vrijedi obnoviti stari bunar sa čekrkom.** (op.aut.) Na spratu škole bili su stanovi za učitelje. Na samom početku rada škole prostor za smještaj učitelja bio je zadovoljavajući. Povećanjem broja učenika bila je potreba da se zaposli još učitelja. Učitelji i učiteljice su dolazili većinom iz udaljenih mjesta tako da im je bio potreban smještaj u školi. Na spratu škole bila su dva jednosobna stana i zbornica. Tražilo se rješenje da neki učitelji jedan stan dijele na pola. Tako su 1965. godine, stan dijelile učiteljice Vera Mandekić i Ljubica Marinković. Kao u svakom sistemu postojali su privilegovani ljudi, tako i učitelji. Vršena su nasilna iseljenja (uz intervenciju milicije) da bi se smjestio neki privilegovani učitelj koji tek dolazi u Suhu. Vođen je sudski spor, sud je presudio u korist oštećene strane. Neki od učitelja i učiteljica stanovali su u privatnim kućama zbog nedostatka prostora za stanovanje na spratu škole. Kod Naze Osmanović, Edhema Đulovića i Šahbaza Đulovića stanovali su neki učitelji. Jedan učitelj je kratko vrijeme stanovao u jednoj manjoj prostoriji seoske čitaonice, dok je u drugoj velikoj prostoriji bila učionica za njegove učenike. Učitelj Simić Mirko je oko 7 mjeseci stanovao kod učitelja Bijelić Mehmeda. Ponekad su učitelji sa višečlanim porodicama dijelili jedan stan na spratu osnovne škole. Imao sam priliku kao učenik da ponekad odem do stanova na spratu škole, kada bi me učitelj poslao da iz obližnje šupe pored škole, odnesem drva do njegovog stana. Svaki stan na spratu škole, imao je poseban prostor za ogrev u sastavu velike prizemne prostorije-šupe. Ogrev za školu drva i uglja, bili su smješteni u jednoj posebnoj prostoriji. Svaka učionica je imala peć (uska bijela visoka peć "plamen") u koju je podvornik ložio drva i ugalj.

Osnovna škola u Suhoj u novosagrađenom objektu 1954. godine

Stara Osnovna škola u Suhoj na području općine Živinice posebna je po izgledu, pravi je unikat. Vrlo rijetko, samo ponegdje može se vidjeti stara školska zgrada koja je imala na spratu stanove za učitelje. Prizemno su bile dvije učionice. Učiteljica Ljubica Marinković (1943) došla je u osnovnu školu u Suhu 1965. godine. 19. godina radila je kao učiteljica u staroj osnovnoj školi. Živjela je na spratu stare osnovne škole. Ljubica je 2024. godine opisala svoje sjećanje: *„Meni su u sjećanju prije 60-tak godina ostale slike Ramazana zimi. Djeca su sa prozora učila ezan, snijeg do koljena. A ja sa prozora čujem topot koraka putem do džamije, svjetlucaju karabituše kao svici u noći, a samo ponekad se čuje žamor glasova postača koji idu na teraviju. Uz svaki Ramazan mi se javlja ta slika kao lijepa uspomena.“*

U ovoj školi su započeli svoje osnovno obrazovanje prvi inženjeri, učitelji, vjeroučitelji-imami, oficiri, doktori i drugi obrazovani ljudi u Suhoj. U toku agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, prostorije ove škole su korištene za prihvata muhadžira. Danas, prostorije škole koriste za potrebe Mjesne zajednice Suha. Od prve generacije učenika koji su pohađali staru osnovnu školu, živ je samo jedan učenik- Brčaninović (Arifa) Sejdo- Sakib, 1946. godište.

Ranije sam pisao članke o staroj školi. Ono što me najviše navelo da pišem je to da sam otkrio da se ova zgrada četvororazredne osnovne škole ne spominje nigdje u literaturi koja opisuje razvoj školstva i osnovnog obrazovanja na području općine Živinice. Neki autori tekstova na ovu temu opisuju nas u Suhoj da smo poslije pohađanja osnovnog obrazovanja u kući Salke Terzića, preselili u novu Osnovnu školu sa 4 učionice, koja je sagrađena 1977. godine. Navedeno nije tačno, autori tekstova propustili da spomenu period od 1954. do 1977. godine kroz koji je prošlo 23 generacije osnovaca. Da bi otrgli od zaborava ovu staru osnovnu školu u Suhoj, pisao sam i ranije o ovoj staroj školi na portalu „Živinice-ba“. Podnio sam zahtjev „Zavodu za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa TK“, predložio sam da staru osnovnu školu u Suhoj razmatra kao potencijalno dobro Zavoda. Dobio sam odgovor od Zavoda da stara osnovna škola u Suhoj nema dovoljno značajki za poseban tretman, i da će za sada biti stavljena u evidenciju zavoda.

Prva generacija u novosagrađenoj osnovnoj školi u Suhoj, školske 1954/55. godine: Muharemović (Muje) Sulejman-Hamed (1946 -2025); Brčaninović (Arifa) Sejdo- Sakib 1946. g.; Suljić (Ibrahima) Nezir (1942.- 2024); Suljić (Adema) Husejn; Kikanović Brajko; Suljić (Ibrahima) Omer; Suljić (Alje) Hamid; Suljić Himzo; Halilović Hamdija; Džizić (Šabana M.) Salih; Đulović

(Mehmeda) Fadil 1941. godište.; kao i još neki učenici iz sela Barice, sve do zaseoka Spahići. Ova generacija je pohađala 5. razred u osnovnu školu u Suhoj, a 6. razred je pohađala u barakama u Živinicama. **Prvi učitelji u novosagrađenoj osnovnoj školi u Suhoj bile su učiteljice: Galiba Šahbegović; 1936. godište (udata Odobašić) iz Tuzle i Mulalić Emina; 1935. godište (udata Pašić) iz Tuzle. Slika.4.** U Suhoj su radile od 1. septembra 1954. do 31. augusta 1956. godine.

Osim što su dvije učiteljice radile zajedno u osnovnoj školi Suha, one su se družile čitavog svog života. Danas imaju 90 godina, žive u Tuzli.

Povodom pisanja ovog rada, jedan lijep tekst nam je poslala uvažena učiteljica Galiba Šahbegović (udata Odobašić) sagovornik vremena :

ŠEĆANJE NA PRVE DANE SLUŽBE U SUHOJ

Galiba Šahbegović (udata Odobašić) rođena 14. 5. 1936. godine

Pohađala sam Učiteljsku školu u Tuzli. Kao prva generacija četvorogodišnjeg učiteljskog školovanja, raspoređena sam zajedno sa svojom kolegicom Eminom Mulalić (udata Pašić), na radna mjesta u selu Suha, općina Živinice. Tu smo radile od 1. septembra 1954. do 31. augusta 1956. godine.

To divno selo, njegova ljepota prirode, blizina planine Konjuh i rijeke Spreče, bilo je nastanjeno dragim i toplim ljudima. U to vrijeme brojni zaseoci su nosili imena po porodicama koje su tu živjele.

Davnog 1. septembra 1954. godine, kao osamnaestogodišnjakinja počela sam učiteljski posao, u novom tek izgrađenom objektu. U prizemlju su bile dvije učionice, a na spratu dva jednosobna stana i zbornica. Mjesta u novim školskim klupama dočekala su učenike. Učionicu su krasila velika školska tabla, računaljka i geografska karta.

Vodile smo po dva odjeljenja, radeći prije i poslije podne sa mnogo učenika. Sustigle su se generacije učenika nakon Narodno oslobodilačke borbe, tako da su se u jednom razredu zatekli učenici različitih godina starosti.

U slobodno vrijeme u večernjim satima vodila sam tečaj zdravstvenog prosvjećivanja ženske seoske omladine. Radio je i odbor roditelja koji je brinuo o potrebama škole.

Nastava se obavljala šest dana u sedmici, a pametne dječije glave uspješno su usvajale nova znanja. U periodu izlivanja rijeke Spreče, voda bi poplavila put i obližnje njive, te je bilo teško preći most. U takvim okolnostima pred nas bi izašao

jedan stariji čovjek i konjskom zapregom nas prevezao. Pješačeći smo prelazile udaljenost od magistralnog puta do škole, oko 40 minuta.

U to vrijeme bila je organizovana besplatna ishrana za sve učenike, od pomoći iz inostranstva. Poslove održavanja objekta (čišćenje, zagrijavanje, podjela užine) radila je otresita i vrijedna sredovječna žena, koju su svi zvali Raminica.

*(u prilogu **Slika 4.** – Suha, 4.3.1955. – s lijeva na desno Emina Mulalić, Galiba Šahbegović).*

Slobodan sedmični dan, nedjelju, provodila sam u Tuzli sa porodicom.

Za kraj školske 1955/1956. godine, roditelji i učenici su nam priredili nezaboravan ispraćaj. Bio je to pravi teferić. Svečanost je pokazala obostranu, bezgraničnu ljubav i poštovanje. Pratlja do Morančana sa više zaprežnih kola i mještana, označila je rastanak dvije mlade učiteljice sa Suhom.

Putujući autom kroz to divno mjesto, dvadesetih godina 21. stoljeća, veoma sam obradovana izgledom naselja. Tu su u velikom broju nove kuće, lijepo sređena dvorišta, te velika školska zgrada na mjestu škole u kojoj sam radila.

Sve to pokazuje da se selo Suha razvilo, što potvrđuje, da na mladima svijet ostaje.

Nastavila sam život i rad u Tuzli. Godine 1974. završila sam studij razredne nastave i dobila zvanje nastavnica.

Za postignuća u oblasti obrazovanja i vaspitanja dobila sam više priznanja. Izdvojila bih Plaketu Opštine Tuzla i nagradu „Hasan Kikić“ 1986. godine (najveće priznanje Republike Bosne i Hercegovine iz oblasti obrazovanja i vaspitanja).

Od 1990. godine sam u penziji. Živim u Tuzli i uživam u širenju porodice.

Tuzla, 11.1.2026.
Galiba Odobašić

Slika 4. (s lijeva na desno) Emina Mulalić, Galiba Odobašić

Mekteb džemata Suha - kao učionica za učenike IV razreda

Zbog nedostatka učionica, treća generacija upisana u prvi razred školske 1956/57. godine u staroj osnovnoj školi u Suhoj, pohađala je četvrti razred 1959/60. godine u mektebu koji je postojao na prostoru današnje nove mjesne džamije. Uobičajen naziv za ovaj mekteb bio je "novi mektef". O izgledu i važnosti novog mekteba pisao sam u radu: *"Vjerski život u naselju Suha od osmanskog perioda do druge polovine 20. stoljeća" - "Novi mekteb"*, izdanje br.16. "Baština sjeveroistočne Bosne". U mektebu je bila uređena učionica sa klupama i tablom. Mekteb je porušen krajem 60-tih godina zbog izgradnje nove džamije na prostoru gdje je bio izgrađen. Džamija je građena u periodu od 1969 do 1971 godine. Učenici koji su školske 1959/60.godine pohađali IV razred u novom mektebu: Đulović (Zejra) Omer 1948. godine; Osmanović (Đule) Kasim; Avdić (Šabana) Mešan i drugi. Zabilježena je dobra saradnja između učitelja i mjesnog imama džemata Suha, naročito u vrijeme službe hodže Lugavije, hadži Osman efendija Lugavić (1929- 2000). Kako navodi penzionisani imam Osmo ef. Šehović (1957) učitelji su tolerisali kašnjenje učenika, koji su prije nastave u školi pohađali vjersku pouku u džamiji, ističe se učitelj Ljubiša Petrović.

Seoska čitaonica - kao učionica za učenike IV razreda

Zbog nedostatka još jedne učionice, seoska čitaonica uređena je kao učionica u proljeće 1970. godine. Generacija 1969/70., četvrti razred je školske 1969/70. godine pohađali su prvo polugodište u osnovnoj školi u Šerićima. Drugo polugodište iste školske godine je pohađao u novoj učionici u seoskoj čitaonici u Suhoj. Sve do 1977. godine, odjeljenja četvrtog razreda svih generacija su pohađali nastavu u čitaonici. Objekat nije bio zadovoljavajući za održavanje nastave što se tiče grijanja, osvjetljenosti prostorije i mokrog čvora, ali nije bilo boljeg rješenja za nastavu. **Šta je to čitaonica u selu?** Čudan naziv prostorije, a nije joj nikada bila namjena „čitanje“, osim u vrijeme kada je bila učionica u čitaonici. Tadašnja vlast je odredila takav naziv sa ciljem opismenjavanja stanovništva. A to je ustvari bila seoska kafana, u kojoj su pili alkohol, igrali karte i šah, pekli ribu za meze. U čitaonici su sijelili i pili alkohol do kasno u noći a onda se potuku za kraj radnog vremena. Čitaonica u Suhoj imala je svoju pozitivnu namjenu samo u toku dok je bila učionica za učenike četvrtog razreda. Zbog nedostatka smještajnog prostora za učitelje u jednoj manjoj prostoriji čitaonice bio je stan za učitelja. Ponekad se u čitaonici prikazivao neki film preko kinoprojektora. Jedne prilike je gostovao mađioničar iz Italije Mario Paulini. Čitaonica je korištena za sastanke aktivista mjesne zajednice Suha. **Slika.5.** Na slici je vidljiv izgled zadnje strane čitaonice i lokacija na kojoj je bila izgrađena.

Slika 5. Na slici je vidljiva seoska čitaonica – na desnoj strani slike. Na istoj slici je zabilježeno kozaračko kolo ispred zgrade nove osnovne škole na dan otvaranja škole 29.11.1977. godine.

Slika 6. prikazuje momenat druženja učitelja sa aktivistima Mjesne zajednice Suha. (1966/67.) Na slici: aktivista MZ Suha Đulović Alija, učiteljica Ljubica Marinković, majstor koji je zidao staru školu Ramić Avdo-Hadžo, učitelj Fehim Omerović, učiteljica Vera Mandekić, Sena i Jasna kćerke od Nure i Fehima Omerović.

Poslužitelj, podvornik⁸ u staroj osnovnoj školi

Slika iz 1954. godine Na slici Raminica sa učiteljicama Eminom i Galibom

Prva zgrada osnovne škole u Suhoj je otvorena 1954. godine. Prema sjećanju prvih učiteljica koje su radile u osnovnoj školi u Suhoj od 1. septembra 1954. do 31. augusta 1956 .godine Galibe Šahbegović; 1936. godišta (udata

⁸ Podvornik je onaj koji obavlja svakodnevne sitne poslove u nekoj ustanovi obično u školi.

Odobašić) iz Tuzle i Mulalić Emine; 1935. godište (udata Pašić) iz Tuzle: “*na poslovima održavanja objekta (čišćenje, zagrijavanje, podjele užine radila je otresita i vrijedna sredovječna žena koju su svi zvali Raminica*”. Pronašao sam da je **Raminica** - Hatidža Ahmetović 1922. godište, doselila je iz Tuzle, živjela je u Suhoj, imala je kuću na današnjem imanju Fadila (Hasana) Salkića. Muž Ramo je imao kovačku radnju, preselio je 60-tih godina, ukopan je na mezarju u Suhoj. Hatidža je preselila na drugi bolji svijet 1991. Godine. Nije poznato do koje godine je Hatidža radila kao poslužitelj u osnovnoj školi.

Poslije odlaska Hatidže, došla je Bajrić (Muje) Hava (1945), radila kao poslužitelj u osnovnoj školi u Suhoj. Radila je do školske 1967/68. godine, a 1969. godine udala se u Donju Lohinju-Gračanica, za Šestan Husejna. Imala je sina i kćerku. Godine 2023. preselila je na drugi bolji svijet.

Hodžić (Emina) Suljo (Suljo Eminovice)¹¹ **Slika.7.** rođen 1939. godine popunio je upražnjeno radno mjesto podvornika u osnovnoj školi u Suhoj. On je prešao iz osnovne škole u Šerićima. Suljo je uvijek bio cijenjen od strane učitelja i učiteljica, obavljao je uredno svoj posao, učionice su bile uvijek zagrijane, dolazio je ranije na posao da bi naložio vatru u nekoliko peći. Djeca su ga voljela, volio je da zagrlj dijete, ohrabri ga, naročito prvačice prvih dana dok se ne priviknu na dolazak u školu. Penzionisan je 2001. godine. Navodi se da je plakao kada je penzionisan zbog rastanka od djece i kolektiva u kojem je radio. Podvornici su bili zaduženi za pripremanje podjelu đaćke kuhinje. Generacija 1957/58. sjećaju se da je bila “đaćka kuhinja” za učenike. Djeca su dobijala komad hljeba i mlijeko u prahu. Obaveza je bila da svaki učenik od kuće u torbi nosi lonče¹², navodi Mujo Muharemović učenik školske 1957/58. godine: “*Sve si mogao da zaboraviš da poneseš u školskoj torbi ali lonče nisi smio zaboravit*”. Za potrebe djece u školi hljeb je pripremao i donosio Suljo Čamdžić, mještalin sela u blizini škole. (asocira da je to bila prva pekara u selu). Mlijeko u prahu za potrebe školske kuhinje dostavljali su velikim bačvama. Učitelji ili učiteljice su pomagali podvorniku da podijeli hranu školske kuhinje. Hrana je dijeljena na kraju hodnika u staroj osnovnoj školi. Mnoge se generacije sjećaju da je bio izuzetan ukus i miris mlijeka i hljeba. Hanifa-Hajra Muharemović – Kamberović (1958) kaže da nikada kasnije u životu nije pila tako ukusno mlijeko kao kada je bila đak u osnovnoj školi u Suhoj.

---

¹¹ U zaseoku Hodžići živi još jedan Suljo sa istim prezimenom, radi lakšeg raspoznavanja, Sulju podvornika zvali su “Suljo Eminovice”

¹² Lonče - je šolja za mlijeko od metala, sa ručkom, slično današnjoj plastičnoj ili staklenoj šolji za mlijeko.

Slika 7. *Hodžić (Emina) Suljo - podvornik u osnovnoj školi u Suhoj, rođen je 1939.*

Prvi izleti osnovaca osnovne škole u Suhoj

Prvi izleti osnovaca iz osnovne škole u Suhoj bili su na lokaciji Padališta, to je bila meraja-livada u gornjem dijelu sela u blizini ušća, gdje se sastaju dvije pritoke rijeke Sušice. U vremenu 60-tih i početkom 70-tih godina XX stoljeća lokacija Padalište nije bila naseljena. Početkom XXI stoljeća meraja Padalište je pretvorena u privatne parcele na kojima su sagrađene kuće. Sjećam se da su dječaci igrali "lopte", golovi su bili napravljeni od dva veća kamena. Kada lopta pređe preko kamena onda nastaje prepirka „jest go, nije go“? Nešto kasnije, škola je organizovala izlete na Duge njive, to je lokacija iznad mjesne džamije u Suhoj, prema turbetu. Krajem 80-tih i početkom 90-tih, školarci su dolazili na izlet-sportski dan na igralište FK. „Mladost“ Suha. Ponekad je bio organizovan izlet nekim spomenicima iz vremena NOB-e, skoro svake godine posjećivali su Vukosavce na Majevidi. Učenici su posjećivali mjesto gdje je poginuo narodni heroj Fadil Jahić Španac, čije ime je nosila osnovna škola u Suhoj.

Fizičko vaspitanje učenika osnovne škole u Suhoj

Škola nije imala fiskulturnu salu za izvođenje nastave iz fizičkog vaspitanja. Fizičko vaspitanje održavalo se na travnatom prostoru pored stare škole. Dječaci su igrali lopte na golove bez stativa, a djevojčice su igrale "između dvije vatre"¹³. Kada je vrijeme bilo kišovito onda je čas fizičkog vaspitanja održan u učionici. Učitelj je držao dvije marame različite boje, skrivene iza leđa. Kada podigne maramu jedne boje onda je to značilo „ustani sa stolice“, kada podigne maramu druge boje to je značilo „sjedi na stolicu“. Učenik koji pogriješi ispada iz igre, morao se udaljiti od svoje stolice. Igra je bila vesela praćena sa smijehom učenika. Trajala je sve do pobjednika, do momenta kada ostane samo jedan učenik u igri.

II generacija, školske 1955/56. godine. Od 1. septembra 1954. godine do 31. augusta 1956. godine. U osnovnoj školi u Suhoj radile su učiteljice: Galiba Šahbegović; 1936. godište (udata Odobašić) iz Tuzle i Mulalić Emina; 1935. godište (udata Pašić) iz Tuzle. **Slika.4.**

Moji sagovornici vremena Sejdo-Sakib (Arifa) Brčanović-1946.godište.; Muharemović (Muje) Sulejman-1946. g, sjećaju se učitelja i učiteljica u razdoblju 1954 do 1958 godine: Galiba, Emina-Mina, Radovan, Anđelka, Danilo, Alija (ž).

III generacija, školske 1956/57. godine. Učitelji su bili učiteljica Ninković Anđelka, i učitelj Ninković Radovan i Danilo. U generaciji učenika od 1956/57. do 1959/60. godine bili su: Đulović (Zejra) Omer; Osmanović (Đule) Kasim; Avdić (Šabana) Mešan. Učenici ove generacije su školske 1959/60 godine pohađali nastavu IV razreda u mehtebru u Suhoj.

IV generacija, školske 1957/58. godine. Učitelji su bili učiteljica Ninković Anđelka, i učitelj Ninković Radovan. Generaciju upisanu školske 1957/58. godine u prvom i trećem razredu učila je učiteljica Ninković Anđelka, a u drugom i četvrtom razredu učio je učitelj Ninković Radovan. Radovan i Anđelka su bili bračni par. U generaciji učenika od 1957/58. do 1960/61. godine bili su: Muharemović Mujo (1948); Suljić Ramo; Suljić Ibrišim; Modrić Mujo; Suljić Selva; Osmanović Sajma; Zoletić Asim; Mušić Ramiz; Mušić Fata; Suljić Sadika; Puzić Hamdija; Bijelić Mustafa; Subašić Saliha; Mušić Fata; Osmanović Ahmet; Halilović Šaha; Đulović Medina.

¹³ između dvije vatre - je igra gdje dva tima, dvije skupine djevojčica pokušavaju da bacaju loptu jedni na druge, dok pokušavaju da ne budu pogođeni loptom. Često nije bilo lopte, uvezivali su maramu u čvor. Nije potrebno igralište za ovu igru.

Urnek svjedočanstva Slika.broj 8. je štampan ijekavski ćiriličnim pismom, popunjeno je latinicom, potpisano ćirilicom. U naslovu urneka štampan je tekst: "FEDERATIVNA NARODNA REPULIKA JUGOSLAVIJA" NARODNA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA. Okrugli pečat: "OSNOVNA ŠKOLA SUHA" Opština Živinice – Srez Tuzlanski.

ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА
НАРОДНА РЕПУБЛИКА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Основна школа Suha у Suhoj
општина Živinice (назив школе) срез Tuzla

Школска година 1960/61

Свједоџанствo

Мухаремовић Муџо син ~~отца~~ Huseinovi
рођен-а 2/9 1948 године, у Suhoj општина Živinice,
срез Тузла Народна Република Bosna i Hercegovina
држављанство F. N. R. J. похађао-ла је 1960/61 школске године
рмк пут četvrti (IV) разред и показао-ла је овај успјех:

Српскохрватски језик	<u>Vel dobar (4)</u>
Познавање природе и друштва	<u>4</u>
Познавање природ	<u>odličan (5)</u>
Физика	<u>4</u>
Хемија	<u>4</u>
Биологија	<u>4</u>
Математика	<u>Vel dobar (4)</u>
Основна општегтехничког образовања	<u>Vel dobar (4)</u>
Познавање друштва	<u>odličan (5)</u>
Географија	<u>4</u>
Историја	<u>4</u>
Језик	<u>4</u>
Физичко васпитање	<u>odličan (5)</u>
Ликовно васпитање	<u>odličan (5)</u>
Музичко васпитање	<u>odličan (5)</u>
Домаћинство	<u>4</u>

Именована: Priznanje

Бладање Priznanje

Изаоста-ла је часова: оправданих 1, неоправданих 1.

Према томе ученик-не је — није завршио-ла četvrti разред
с odličnim (5) успјехом

Целоводни број 84
Suha 20/6 1960/61 год.
Разреди старјешина Ninković Anđelka

Број уписнице 384
Директор Munović

Оцијене: За учење: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2), nedovoljan (1).
За бладање: примјерно, добро, nedovoljan-лавајуће.

Рјешењем Савета за просјету НР БиХ, бр. 82-788/1 од 15. III 1961. г. овлашћени издавач: Завод за издавање уџбеника БиХ — Сарајево
Прештампавање забрањено

Slika 8. Izgled svjedočanstva IV razreda školske 1960/61. g. Muharemović (Huseina) Mujo (svjedočanstvo je preuzeto iz zbirke nosioca/vlasnika)

V generacija, školske 1958/59. g.;

VI generacija školske 1959/60. g. Уčitelji su bili: učiteljica Ninković Anđelka, i učitelj Ninković Radovan

VII, VIII i IX generacija, školske 1960/61; 1961/62 i 1962/63. godine, bile su to godine česte promjene učiteljskog kadra.

Nakon školske 1960/61. g. učitelji Ninković Radovan i Anđelka napustili su osnovnoj školi u Suhoj.

Došli su bračni par učitelj Simičević Boško i učiteljica Anica.

Učitelj Nedeljko Ninković i učiteljica Ninković Živka radili su u osnovnoj školi u Suhoj oko tri mjeseca, prešli su u školu u Šeriće.

Učitelji: Bijelić Mehmed, Simić Mirko-slika.br.9., došli su zajedno u Suhu poslije odlaska bračnog para Simičević. Učitelj Bijelić Mehmed i Simić Mirko su radili oko 7 mjeseci u osnovnoj školi u Suhoj. Zajedno su otišli u JNA na odsluženje vojnog roka, poslije odsluženja vojnog roka radili su u o.š. u Višći.

Simičević Boško i Anica-Ana (Bjelaš), bračni par koji su radili u staroj o.š. u Suhoj. Boško je došao u Suhu iz Crne Gore. Ana je među prvima završila Učiteljsku školu u Tuzli. Prvo zaposlenje je dobila u o.š. u Suhoj. Iz o.š. u Suhoj prešla je u o.š. u Gornje Živinice koja je djelovala u sastavu osnovne škole "Vladimir Nazor", zatim nastavila raditi u centralnoj školi. Nakon toga je radila u "Drugo OŠ" u Živinicama. Mnoge generacije na području naše opštine stekle su prva osnovna znanja od Anice. Jedno vrijeme je živjela u Boškovom rodnom gradu, radila je u Crnoj Gori u osnovnoj školi u Boki Kotorskoj. Doživjela je duboku starost, poslednje godine je provela kod sina u Banjaluci gdje je i preminula u 82 godini života. *(tekst preuzet iz arhiva urednika portala Živinice.ba. Šefik Gadžo)*

Slika 9. Učenici osnovne škole „Fadil Jahić Španac “u Suhoj (Stara osnovna škola) IX generacija školske 1962/63. g. slika I razred. Učitelj Mirko Simić. (sa lijeve nadesnu stranu) Prvi red: Hasan Zoletić, Nezira Muharemović, Hemo Modrić, Hanija Halilović, Razija Delić, Bahira Dželilović, Fazila Đulović, Ramiza Đulović, Hava Mušić, Zumra

Subašić, Aiša Delalić, Sadika Zoletić, Alija Đulović (ž), Emina Subašić, Mejra Đulović, Refija Zoletić, Safet Pužić, Avdo Mušić. Drugi red: Agan Hodčić, Šaban Alimanović, Suljo Hodžić, Šahbaz Halilović, Mehmedalija Dželilović, Rahman Zoletić, Izet Subašić, Rahman Delić, Salih Mušić, Dževad Pužić, Redžo Pužić. Treći red-sjede: Alija Đulović (1954 godište) (sa loptom), Sead Delalić, Zaim Subašić, Jakub Delalić, Mehmedalija Halilović, Džemo Brčanović, Hajrudin Đulović, Šahim Beganović, Mujo Bajrić, Arif Đulović. (Na slici fale Mehmedalija Dervišević, Šahbaz Dervišević i Ćazim Subašić.) Učitelji IX generacije: Simić Mirko, Ninković Nedeljko i učiteljica Ninković Živka.

Ova generacija je peti razred završila u O.Š. Vladimir Nazor u Živinicama, zatim je upisana u prvo polugodište šestog razreda iste škole. Nakon završenog prvog polugodišta u O.Š. „Vladimir Nazor“ u Živinicama prešli su u O.Š. „Fadil Jahić Španac“ u Šeriće i završili drugo polugodište šestog razreda. Zatim nastavili sedmi u osnovnoj školi u Šerićima.

X generacija, školske 1963/64. g. U X generaciji učitelji su bili: Simičević Boško i Anica, Fehim Omerović. Simičevići su radili jedan kraći period u o.š. u Suhoj, onda su prešli u osnovnu školu u Gornje Živince. Učitelj Omerović Fehim došao je u Suhu u staru osnovnu školu 1964. godine sa ženom Nurom i kćerkama Sena i Jasna. **Slika.6.**

XI generacija, školske 1964/65. g. U XI generaciji učitelji su bili: Markelić Božo, Fehim Omerović, Mandekić Vera **Slika.6.**, Ljubica Marinković **Slika.6.** .

XII generacija, školske 1965/66. g. U XII generaciji učitelji su bili: Markelić Božo, Fehim Omerović i učiteljice Ljubica Marinković i Mandekić Vera

Drugarica učiteljica **Ljubica Marinković (Slika.6 i 15.)** došla je u osnovnu školu u Suhu 1965. godine. Ljubica je rođena 1943. godine u Živinicama. Završila je osnovnu školu Vladimir Nazor. Završila je Učiteljsku školu u Tuzli 1962. godine, zatim je dobila posao u o.š. u Šerićima. Zbog isticanja u aktivnosti u Šerićima primljena je u SKJ – Savez Komunističke Jugoslavije. Premještena je u o.š. u Suhu 1965. godine bez njene saglasnosti. (Šerićani su je zavoljeli, zvali su je “naša Ljubica”) Završila je Pedagošku akademiju u Tuzli 1976. godine. Provela je 18 godina u Suhoj, zatim prelazi u o.š. u Šeriće za pedagoga (1985). Nakon 25 godina staža prelazi u o.š. u G. Živince. Od 1987.godine radila je u Prvoj osnovnoj, 2002.godine je penzionisana. Osim njenog pozitivnog pristupa na realizaciji nastavnih aktivnosti, isticala se u vannastavnim aktivnostima. Ljubica je prva generacija učitelja iz Živinica, bila je aktivna na uređenju dvorišta osnovne škole u Suhoj, zatim akcija na izgradnji čitaonice, izgradnja vodovoda u selu, briga oko socijalno ugroženih kroz Crveni krst. Bila je aktivista u MZ Suha stalni član Mirovnog vijeća sa ostalim članovima koji su se smjenjivali Hasan Muharemović,

Alija Đulović i drugi. Radila je punih 40 godina. Kao penzioner nastavlja druženje u čitalačkom klubu u BKC-u, aktivna je u Gradskom horu. Naglašava Ljubica:” U penziji je bilo veoma teško navići se bez djece”.

XIII generacija, školske 1966/67. godine. U XIII generaciji učitelji su bili: Markelić Božo- **Slika.br.10.**, Omerović Fehim i učiteljice Marinković Ljubica, došao je učitelj Ljubiša Petrović i Stojanka. Vera Mandekić je otišla u neku drugu školu. Došla je Milena Sejdinović. (bila je kratko vrijeme)

Učitelj **Ljubiša Petrović**. Došao je u osnovnu školu u Suhu u toku 1966/67. školske godine. Došao je sa suprugom Stojankom, sinom Draganom i kćerkom Vesnom. Stojanka je bila učiteljica. Prije dolaska u Suhu radio je prvo u selu Tupković 1953. godine. Kasnije je do penzije radio u osnovnoj školi “Vladimir Nazor” u Živinicama. Za svoj savjestan rad dobio je najviše priznanje “Najdraži učitelj”. Bio je član lovačkog društva “Toplica” Živnice, gdje je dobio više odlikovanja među kojima orden Prvog reda, Srebrnu lovačku značku. Lovci iz Suhe rado se sjećaju druženja u lovu sa učiteljom Ljubišom u vrijeme dok je živio u Suhoj. Nakon iznenadne bolesti preminuo je na UKC Tuzla, u 76 godini života. Sahranjen je na groblju Trnovac. *(tekst preuzet iz arhiva urednika portala Živinice.ba. Šefik Gadžo)*

Slika 10. Učenici osnovne škole „Fadil Jahić Španac“ u Suhoj (Stara osnovna škola u Suhoj 1966/67.)

Generacija školske 1966/67g. (IV razred) Učitelj Božo Markelić, učenici: Muharemović Omer, Đulović Muhamed Hemo, Hodčić Zihnija, Zoletić Fikret, Suljić Mehmedalija, Muharemović Muharem, Puzić Nijaz, Salkić Azem, Subašić Fahir, Subašić Sead, Subašić Kasim. Drugi red: Delalić Sena, Delić Razija, Delalić Mejra, Subašić Nesiba, Dubrava-raskršće. (slika: sa lijeve na desnu stranu) Prvi red: Džizić Fahrudin, Subašić Muradija, Omerović Jasna, Modrić Munira, Suljić Saliha, Đulović Hadžira. Treći red-sjede: Suljić Sena, Suljić Šahzija, Brčaninović Ziba, Đulović Šaha, Suljić Razija, Dervišević Kadira, Muharemović Hanifa-Hajra; Ispred djevojčica sjede: Mušić Nevres, Meštrić Izet.

XIV generacija, školske 1967/68. g. U XIV generaciji učitelji su bili: Petrović Ljubiša i Stojanka, Omerović Fehim, Markelić Božo, učiteljica Marinković Ljubica.

XV generacija, školske 1968/69. g. U XV generaciji učitelji su bili: Milić Fabijan-**Slika.br.11.** (sa prvom generacijom svojih učenika), Omerović Fehim, Markelić Božo, Petrović Ljubiša i Stojanka i učiteljica Marinković Ljubica

XVI generacija školske 1969/70. g. U XVI generaciji učitelji su bili: Milić Fabijan, Omerović Fehim, Markelić Božo, Marinković Ljubica, došli su učitelji Čokić Sejfo-**Slika.br.15.** i Fikreta.

Učiteljica **Čokić Fikreta. Slika.br.15.** Došla je u o.š. u Suhu 1970.g. sa mužem Sejfom koji je takođe bio učitelj. Fikreta je ranije radila kao mlada učiteljica u o.š. Gračanica-područno odjeljenje Tupković. Jedno vrijeme je radila JU Dječije obdanište. Tokom ratnih dešavanja vodila je Radio-školu na lokalnom mediju. Iz "Druge osnovne škole" ispraćena je u zasluženu mirovinu. U svim sredinama u kojima je radila podizala je mlade generacije, bila je omiljena učiteljica. Ostaje u trajnom sjećanju njenih brojnih učenika. Profesorica Amra Mujezinović rado se sjeća svoje učiteljice: "Moja učiteljica Fikreta je duša od žene. Nju sam doživljavala kao članicu svoje porodice. Živjet će u svakoj liniji koju povučem da bih rekla što mislim, jer me ona naučila da pišem a i da mislim. Lijepo je kad se učiteljice sjećaš više po zagrljaju i lijepoj riječi nego po nastavnom gradivu....." Iznenada, nakon kraće bolesti preselila je na drugi bolji svijet 2021.g. *(tekst preuzet iz arhiva urednika portala Živinice.ba. Šefik Gadžo)*

Slika 11. *Milić Fabijan (moj učitelj)*

Učitelj **Milić Fabijan** rođen je 21 .06. 1944. godine u Dubravama od oca Marka i majke Kate u višečlanoj porodici 3 brata i 3 sestre. Osnovnu školu je završio u Dubravama, a Učiteljsku u Tuzli. Radio je godinu dana u Gornjim Dubravama kao učitelj, onda je napustio posao i otišao u Sarajevo upisao Filozovski fakultet jezik i književnost. Nakon dvije godine prekinuo je studij jer je upoznao svoju buduću suprugu i sretno se oženio 07.07. 1968.godine. Vratio se u Dubrave zasnovao radni odnos u "O.Š. Fadil Jahić Španac" - područna škola Suha, gdje je proveo veći dio svog radnog vijeka. Poslednje godine proveo je u Drugoj osnovnoj školi u Živinicama. U međuvremenu je završio Pedagošku akademiju u Tuzli. U braku sa suprugom Milanom, koja je takođe prosvjetni radnik iste škole, dobio je kćerku Dijanu, koja je poslije završenog fakulteta osnovala svoju porodicu. Fabijan je dobio dvije unuke i postao sretan djed. Tokom svog života bio je dobar čovjek, izuzetan prosvjetni radnik, najbolji suprug i otac. Svi su ga voljeli i cijenili, rado viđen u svakom društvu, ljubitelj lova i ribolova do kraja života. Poslije duže bolesti preminuo je 15.04.2021. godine. Autor: "*Moj učitelj, moj ponos*"! Radna kolegunica, direktorica "Druge osnovne škole", Šemsa Džuzdanović emotivno se oprostila na vijest o smrti penzionisanog učitelja-nastavnika Milić Fabijana: "*Na vijest da nas je juče napustio naš Fabijan u kolektivu je nastala tuga. Bio je veliki radnik, veoma dobar kolega, vedrog duha i*

uvijek spreman da pomogne. Otišao je tiho kao što je i živio. Porodici upućujemo iskreno saučešće, a našem dobrom uči vječan mir u Božijoj bašti .... Zauvijek će ga se rado sjećati njegov kolektiv". Fabijanova prva generacija učenika 1968. godine, slika broj 10. naše odjeljenje:

Slika 12. Prva generacija učenika kod učitelja Milić Fabijana, 1968. godine

Gornji red dječaci: (sa lijeva na desno) Zoletić Zijad, Delalić Rahman, Đulović Mustafa, Suljić Ramiz, Muharemović Idriz, Softić Rasim. Đulović Sead, Džizić Husejn, Delalić Zikrija, Džizić Raif, Džizić Atif, Osmanović Himzo, Halilović Said, Zoletić Salko, Delalić Emin, Zoletić Zijad. **Srednji red djevojčice:** Refka Čičkušić, Nihada Đulović, Mirzeta Đulović, Šahzija Zoletić, Hava ..., Aiša .., Izeta Delić, Senija Muharemović, Muniba Muharemović, Ajiša Suljić, Fatija Suljić. **Prvi red:** Hava Delalić, Ajka Đulović, Fatima Đulović, Senija Avdić, Čolić, Sadeta Đulović, Mina Đulović, Hava .., Fatima Mandalović.

XVI generacija školske 1970/71. godine. U XVII generaciji učitelji su bili: Milić Fabijan; Marinković Ljubica; Omerović Fehim, Markelić Božo, Čokić Sejfo i Fikreta, Markelić Božo.

U XVIII generaciji školske 1971/72. godine; XIX generaciji školske 1972/73. godine; XX generaciji školske 1973/74. godine; XXI generaciji školske 1974/75. g.; XXII generaciji školske 1975/76. g.; XXIII generaciji školske 1976/77. g. u staroj o.š. radili su učitelji: Milić Fabijan; Marinković Ljubica, Omerović Fehim,

Markelić Božo, Čokić Sejfo i Fikreta. U ovom periodu su došli drugi učitelji i učiteljice, neki su radili kratko vrijeme dok su neki ostali da rade u novoj školskoj zgradi: Dakić Dragica; Tobudić Amira; Kantardžić Sehija; Nikolić Verica-kratko vrijeme; Avdić Magdalena, Petrović Jugoslav (Ljubišin brat) i Gordana, Hazim Pupa, Rosa ..... Navedeni učitelji i učiteljice su od 1971.g. do otvaranja nove školske zgrade 1977.g. radili u o.š. u Suhoj.

Direktor zajednice škola 1977.godine bio je Mićo Obradović 1977. godine. Direktori u našoj centralnoj osnovnoj školi u Šerićima, bili su Rasim Jusić, zatim Mehmed Kakeš; Muharem Šljivić; Šefik Čičkušić .....

Kada su djevojčice u selu počele pohađati osnovno obrazovanje do 8 razreda?

U prvoj deceniji razvoja školstva pa sve do 1955. godine, mali broj ženske populacije je nastavljao školovanje poslije završenog četvrtog razreda, to je posledica tradicionalne zaostalosti i odnosa prema položaju žene u društvu. Roditelji su odvrćali žensku djecu da nastave školovanje, majke su govorile: *"Jok, kakva škola ko će majci raditi kućne poslove"*. Djevojčice na selu su radile teške poljoprivredne poslove, tako da su se pokajale što nisu nastavile školovanje, govorile su: *"Lakše je ići u školu nego raditi seoske poslove"*. Ovaj problem je više bio izražen u seoskim sredinama nego u gradskim. Tako bilježim da je krajem 60-tih godina u Suhoj, mali broj djevojčica pohađao osmogodišnje školovanje. Prva djevojčica iz Suhe koja je upisana u V razred, krenula u osmogodišnju školu bila je kćerka od učitelja Omerović (Fehima) Jasna školske 1968/69. godine. Zajedno sa Jasnom u peti razred je krenula Omerhodžić (Muje) Hanifa. Hanifa je prije na jednu školsku godinu završila četvrti razred školske 1966/67. godine, zatim je pauzirala jednu godinu. Suljić (Muhameda) Munira školske 1971/72. godine krenula je u peti razred, zatim Suljić (Muje) Ajiša¹⁴ upisana je u peti razred školske 1972/73. godine. (Ajiša je preselila na drugi bolji svijet krajem ljeta 1972.). Narednih školskih godina sve više djevojčica je pohađalo osmogodišnje obrazovanje. Došlo je do poboljšanja uslova prevoza učenika do centralne osmogodišnje škole u Šerićima. Došlo je do promjene svijesti roditelja o nastavku školovanja ženske populacije.

---

¹⁴ Suljić Ajiša je generacija koja je poslije završetka IV razreda upisala 8-godišnje obrazovanje. 1972/73. g. U ljeto 1972 godine desio se nesretan slučaj da se Ajiša zatrovala gljivama i preselila na drugi bolji svijet. U jesen 1972 godine ostalo je jedno upražnjeno mjesto u 5. razredu osnovne škole „Fadil Jahić Španac“ u Šerićima.

Udruživanje osnovnih škola u Suhoj, Šerićima i Priluku u jednu osnovnu školu, 1962. godine

U Priluku je krajem 1947. godine počela sa radom škola u prostorijama zadružnog doma.

U Suhoj je 1947. godine počela sa radom škola u kući Salke Terzića, sve do 1954. Godine, kada je preselila u novosagrađeni objekat, kao osnovna škola sa dvije učionice. Osnovna škola u Suhoj funkcionisala je odvojeno od Osnovne škole u Šerićima. Vlasti su smatrale da sela Suha, Šerići i Priluk čine jedno školsko područje, a rade kao zasebne cjeline i međusobno odvojeno funkcionišu. Godine 1962. godine te samostalne jedinice/organizacije, udružuju se u jedinstvenu školu pod jednim nazivom Osnovna škola "Fadil Jahić Španac" sa sjedištem u Šerićima. Tako je ostalo sve do 1991. ili 1992. Godine kada je promijenjen naziv Osnovna škola "Šerići" u Šerićima područna škola u Suhoj. Prema uvidu u priloženo svjedočanstvo sl.1. 1954/55. školske godine osnovna školu u Suhoj nosila je naziv "Narodna osnovna škola u Suhoj" srez Tuzlanski. Na slici 6. prikazano je svjedočanstvo iz kojeg se vidi da je 1960/61. školske godine osnovnoj školi u Suhoj nosila naziv "Osnovna škola Suha" u Suhoj, opština Živinice, srez Tuzla.

Do 1950. godine na području Šerića nije postojala škola, ali nije bilo ni organizovanog okupljanja vezanog za pohađanje nastave. Sva djeca u to vrijeme dorasla za upis u školu sve aktivnosti završavali su u naselju Kiseljak. Prva školska zgrada izgrađena je 1955. godine, kapaciteta tri (3) učionice. U istoj zgradi u narednom periodu realizovao se nastavni proces sve do 1968. godine. Do 1968. godine uslijedila je izgradnja osmogodišnje osnovne škole u Šerićima. Učešće sela Suha i sela Priluk oko izgradnje škole u Šerićima bila je kao radna obaveza. Moj sagovornik Sejdo-Sakib Brčanović (1946) sjeća se da su iz Suhe voženi hrastovi za izgradnju osmogodišnje škole u Šerićima i vožen je šljunak iz korita rijeke Sušice. Te 1968. godine izgrađena je zgrada u kojoj se i danas organizuje nastavni proces.

Vlast tog vremena davala je prioritet u izgradnji Šerića u odnosu na Suhu zbog izgradnje jezera „Modrac“. Jezero Modrac nastalo je 1964. godine, izgradnjom brane na rijeci Spreči u mjestu Modrac, opština Lukavac.

Izgradnjom jezera Modrac 1964. godine došlo je do poteškoća za učenike osnovnog obrazovanja na području sela Šerći i Priluk. Potapanjem zemljišta i izmještanjem osnovne škole u Kiseljaku, donijelo je nove probleme za učenike iz Šerića, koji su morali pohađati osmogodišnje obrazovanje u nekoj od škola u

Poljicu ili u Živinicama. Tadašnja vlast je hitno morala da riješi ovaj problem. Tako je u novembru mjesecu 1967. godine predata na upotrebu sadašnja školska zgrada u Šerićima sa deset (10) učionica i pratećim prostorijama. Od 01.02.1968. godine zvanično počinje sa radom osmogodišnja škola. Do tada su učenici sa navedenog područja (V, VI, VII, VIII) razred pohađali u; Kiseljaku, Poljicu, Živinicama, Oskovi, Grivicama i drugim školama na području općina Lukavac, Banovići i Tuzla.

Prve osmogodišnje osnovne škole na području Živinica i našeg bližeg okruženja: Kiseljak, Morančani, Oskova-Banovići

Poslije završenog četverogodišnjeg školovanja u Suhoj, učenici su nastavljali školovanje u nekoj od osmogodišnjih škola u okruženju. Prije nego što je počela sa radom centralna osmogodišnja osnovna škola u Šerićima 1968. godine, učenici iz Suhe pohađali su V; VI; VII; VIII; razred u osmogodišnjim osnovnim školama u Živinicama¹⁵; Kiseljaku¹⁶; Oskovi-(Banovići)¹⁷

¹⁵ Javna ustanova "**Prva osnovna škola**" Živinice spada u red najstarijih škola na općini, a najstarija je osmorazredna škola. U vrijeme izgradnje zvala se samo „osnovna škola“. (Ova škola zvala se još „ačam“) Pretpostavka je da je sagrađena 1933 godine, kada je i počela je sa radom kao četverorazredna sa jednim odjeljenjem i učiteljem u gradu Živinice, a prerasla je u osmorazrednu školu 1948.godine. Do 1993 godine ova škola se zvala OŠ. Vladimir Nazor. Javna ustanova "Prva osnovna škola" Živinice sudski je registrovana 1993.godine **Druga osnovna škola Živinice**, kao samostalna osmogodišnja škola, osnovana je Odlukom Skupštine opštine Živinice od 30.07.1980. godine. Do 1993. godine, škola je radila pod nazivom Osnovna škola "Midhat Haćam - Aćim". Odlukom Predsjedništva Skupštine opštine Živinice od 10.7. 1993. godine škola se transformiše u Javnu ustanovu te mijenja naziv u Druga osnovna škola Živinice. (2023g bilježi 43 godine postojanja) Osnovna škola "Midhat Haćam - Aćim" je 1973.g. izdvojena iz OŠ Vladimir Nazor (po predajama „škola aćam“) (Mithad Haćam, narodni heroj, 1917. Bratunac – 1942. Konjuh)

¹⁶ Jedna od najstarijih osnovnih škola koju su pohađali osnovci iz Šerića je osnovna škola Kiseljak (1945 -1977) godine Osnovna škola u Kiseljaku radila je na svoja dva lokaliteta. Do potapanja terena pod jezero Modrac, škola je radila na lokalitetu Sprečkog polja. Godine 1962 premještena je na postojeći lokalitet gdje i danas radi. Bilo je i učenika iz Suhe koji su pohađali o.š. Kiseljak. (moji sagovornici nisu se mogli sjetiti tačno koji su to učenici)

¹⁷ Osnovna škola „Banovići“ u Banovićima osnovana je 1947. godine u naselju „Litva“. Školu je pohađao 240 učenika svrstanih u četiri razreda. Objekat prve škole nalazio se u naselju „Litve“. 1963. godine sagrađen je objekat u kome se sada odvija nastava. Kasnije je izgrađena osmogodišnja škola u naselju Oskova koju su pohađala djeca iz Suhe.

Morančanima-(Ljubače)¹⁸.

Kako su putovali učenici od Suhe do osmogodišnje osnovne škole u Živinicama, Kiseljaku, Oskovi-Banovići, Morančani ?

Svaka generacija učenika iz Suhe imala je isti problem kako putovati do osmogodišnjih osnovnih škola u Živinicama, Kiseljaku i Banovićima. Djeca su još uvijek bila mala kada su kretali u V razred u neku od navedenih škola. Prema osnovnoj školi u Živinicama putovali su pješke duž Sprečkog polja, neki učenici: Ibro Suljić, Redžo Suljić, Mujo Muharemović, Alija Đulović. Prema osnovnoj školi u Kiseljaku putovali su preko pješačkog sprečkog mosta koji nije bio siguran za prelazak djece u vremenu kad nabuja rijeka Spreča. (most je bio na rijeci Spreči u blizini D. Bučika) U osnovnu školu Morančane putovalo je nekoliko đaka (Šaban Džizić). Prema osmogodišnjoj osnovnoj školi u naselju Oskova (Banovići) djeca su putovala preko šume Dubrava, preko Rustine¹⁹ do današnje rudničke seperacije na 10 km („deseti“²⁰, pravac Živinice – Banovići) Radnici iz Suhe koji su radili na rudničkoj seperaciji putovali su na posao preko Dubrave. Učenici su često pješačili zajedno sa radnicima koji su radili u prvoj smjeni, bili su bezbjedniji²¹ kroz šumu zajedno sa radnicima. Stariji radnici koji su pješačili do rudničke seperacije na Oskovi su: Šaban Hrnjić, Emin Brčanović, Omer Softić, Emin Softić. U toku dana ljudi, žene i djeca su pješačili kroz šumu Dubrava naročito na ovoj dionici između sela Suha i sela Omazići. Mještani sela Omazići, odrasli i djeca dolazili su u Suhu u staru džamiju na džumu i vjersku pouku. (nije bilo izgrađene džamije u selu Omazići do 1974.) Neki učenici koji su pohađali osnovnu školu “Vladimir Nazor” u Živinicama prešli su u osnovnu školu “Oskova”. Sjeća se Mujo Muharemović, da je u 8. razredu prešao u školu Oskova, zbog toga što je bilo bliže putovati do škole nego do škole u Živinicama. Učenici

¹⁸ Osnivanjem seoskih škola 1908. god. od kojih je najveća bila "OŠ Morančani" smještena u Ljubačama, djeca sa područja Husina i Ljubača pohađaju školu u Morančanima. (<https://oshusino.skolatk.edu.ba> > ..)

¹⁹ Rustina - naziv za krševiti dio Dubrave u blizini sela Omazići

²⁰ Postalo je uobičajno da ljudi kažu „idem na deseti“. Podrazumijevalo se da ide na 10km puta na pravcu Živinice-Banovići, to je današnje naselje Oskova

²¹ Moj otac je radio na rudničkoj seperaciji, pješačili su preko Dubrave u odlasku i povratku sa posla u sve tri smjene. Noću su nosili lampe karabituše zbog osvjjetljenja puta a istovremeno su se bojali vukova. Pričao mi je da je tada u Dubravi bilo vukova. Radnici su se noću kretali zajedno jedan za drugim. Na mjeseci su viđali čopor vukova kako ih prati.

koji su putovali u Oskovu su: Omer Đulović; Šaban Suljić; Đulović Ahmet; Đulović Meho; Đulović Brajčin; Đulović Bećir; Božo Tadić iz Atlić mahale, i drugi.

Kako su putovali učenici od Suhe do centralne osmogodišnje osnovne škole u Šerićima, od 1968. godine do kraja 70-tih godina ?

Opisat ću putovanje od kuće do škole učenika moje generacije, koja je pohađala 8. razred 1975/76. školske godine. Pješačili su iz Suhe do centralne osnovne škole u Šerićima. Neki su dolazili u školu sa biciklima, ostavljali su zaključana bicikla uz ogradu školskog dvorišta. Nije bilo prevoza autobusom, uglavnom se pješačilo. Gornji dio sela je koristio prečicu puta preko šume do Donjeg Bučika. U vremenu kada smo bili prva smjena u školu smo kretali noću, ujutro prije svanuća. Dovikivali smo se sa brda ispred svojih kuća i tako sastajali da bi zajedno pješačili do škole u Šerićima. Dovikivanje „hop²²“ značilo jeda se javimo jedni drugima da smo krenuli od kuće. Posebno je bio problem djevojčicama da krenu noću od kuće, pa su ih pratili roditelji do određenog raskršća odakle su imali društvo da nastave zajedno do Šerića. U povratku iz škole često su se dječaci vraćali do Suhe putem duž korita rijeke Spreče. Radili smo to čisto onako iz dosade i želje da promijenimo malo putanju pješačenja. Ispod Donjeg Bučika kod izvora „*Hajr vode*“ išli smo prema ušću Spreče u jezero Modrac, zatim smo duž korita Spreče, preko njiva, pješačili do ušća rijeke Sušice u rijeku Spreču, a onda se vraćali na asfaltni put u blizini današnje fabrike „*Eminen*“ u Suhoj. Početkom 80-tih učenici su počeli koristiti autobuski prevoz. Vremenom je posvećeno više pažnje učenima-pješacima tako da je uveden đački autobus koji je kretao iz gornjeg dijela sela, kupio je učenike duž sela, zatim vozio do oš u Šerićima. Početkom XXI stoljeća došlo je do velikih promjena²³ nastale su novine, nova pravila kako dijete treba da putuje do škole.

---

²² Dovikivanje sa „hop“, mi djeca smo naslijedili od rudara iz našeg sela koji su se dovikivali tako kada krenu prema autobuskoj stanici, noću u 3. smjenu. Rudnički autobusi su prolazili pored sela na pravcu „Grablje“ – Rudnik Lipnica, Bukinje, Mramor, Đurđevik, Banovići, Šikulje i Dubrave. Radnici-rudari iz sela su pješačili od svoje kuće do autobuske stanice koja je bila na lokaciji današnjeg tržnog centra „Bingo“ u Suhoj.

²³ Zapažanje autora: Zapažam da su početkom XXI stoljeća roditelji autom počeli dovoziti djecu u školu. Do tada je bilo uobičajno da djeca pješke idu u školu. Škola je u centralnom dijelu sela Suha tako da nije daleko za učenike sa periferije sela. Sve predhodne generacije krajem XX stoljeća pješačile su do škole, tako završile 4 razreda o.š. u Suhoj. Roditelji su uskratili djeci jedan od lijepih trenutaka iz džačke dobi: pješačiti do škole, sačekati u putu druga i drugaricu, ubrati koji cvijet ponijeti

Pionirske kape i marame, Dan državnosti, Dan mladosti-štafeta

Bilo bi pogrešno pisati o osnovnom obrazovanju u vremenu od 1954. do 1977. godine a ne pomenuti pionire, kape i marame, praznike 25. maj i 29. novembar. U bivšoj SFRJ djeca koja krenu u osnovnu školu postajali su „Titovi pioniri“, dobijali su pionirske kape i marame, značke, knjižice i polagali su zakletvu koja glasi: - *“Danas, kada postajem pionir, dajem časnu pionirsku riječ da ću marljivo učiti i raditi, poštovati roditelje i starije, i biti vjeran i iskren drug, koji drži datu riječ. Da ću voljeti našu samoupravnu domovinu Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju, da ću razvijati bratstvo i jedinstvo i ideje za koje se borio drug Tito; da ću cijeniti sve ljude svijeta koji žele slobodu i mir!”* Djeca su navedeni tekst učila napamet, uvodio ih je u svijet samoupravnog socijalizma, gde ih je čekala svijetla budućnost ako marljivo uče i rade, poštuju roditelje i starije i budu dobri drugovi, koji drže datu riječ. Glavna parola ispisana na svečanosti u vrijeme SFRJ-e bila je „Druže Tito mi ti se kunemo“. (vidi sliku br.13.)

Kao Dan državnosti obilježavao se svake godine 29. novembra²⁴. Kao Dan mladosti²⁵ obilježavao se svake godine 25. maja. Na dan mladosti pioniri su nosili štafetu za Tita. Sjeća se Muharemović Sulejman, da su 1954. godine nosili kape i marame, nosili su štafetu mladosti. (Sulejman je došao na red da nosi štafetu mladosti kroz zaseok Spahići – prema Živinicama) Krajem 80-tih na prostoru SFRJ počeo je da se gubi interes za obilježavanje Dana državnosti i Dana mladosti, događalo se to u različito vrijeme po jugoslovenskim republikama. Prema jednoj bilješci koju sam pronašao, posljednje kape i marame djeca su nosila 1989. godine, u Srbiji.

---

učiteljici, pogurati se, potrčati malo, istresti iz sebe sav taj mladalački naboj da bi u školskim klupama bili mirni i pažljiviji. (op. aut)

²⁴ Drugo zasjedanje Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) održano je 29. novembra 1943. godine u Jajcu, u Bosni i Hercegovini.

²⁵ Dan mladosti je bila priredba i sastavni dio kulta ličnosti u čast Josipa Broza Tita u SFR Jugoslaviji. "Štafeta mladosti" je palica koja je išla kroz cijelu SFRJ, te svakog 25. maja dodjeljivana predsjedniku Josipu Brozu Titu. Taj je datum proglašen njegovim rođendanom. [Wikipedia](#)

Slika 13. Svečana pionirska zakletva u osnovnoj školi u Suhoj. Prikazano odjeljenje je 1977. godine oko 2 mjeseca pohađalo nastavu u zgradi stare oš, a onda su prešli u novosagrađenu zgradu oš u Suhoj, koja je imala 4 učionice. (1977.g. Bila su dva odjeljenja prvog razreda kod učiteljica Fikrete Čokić i Ljubice Marinković) Slika je nastala na dan otvaranje nove zgrade o.š. u Suhoj 29.11.1977. godine.

Slika 14. Na ovoj slici nisu razjašnjena imena učenika! Zna se da je odjeljenje bilo kod učiteljice Marinković Ljubice, 1967.g. u staroj osnovnoj školi u Suhoj. Slika ima za cilj da prikaže jednu generaciju koja bilježi da su učenici dolazili bosi u školu, da prikaže

generaciju djevojčica koje su nosile marame, a u pozadini prikaže sliku kuće Naze Osmanović u kojoj su stanovali učitelji i učiteljice. Prema sjećanju učiteljice Ljubice, kada je počela raditi u Šerićima 1962. g, većina djece, dolazili su bosu u školu. Već 1965.g. bilo je pola-pola, neki učenici su dolazili bosu neki u obući. Učiteljica Ljubica je 1965.g. prešla u o.š. u Suhoj. Neka djeca su dolazila u školu u gumenim čizmama ili u opančićima. Kada su radnicima povećane rudarske plate u našem rudarskom kraju primjetno je bilo na djeci da su počela da nose noviju odjeću i obuću što je znatno uticalo na izgled i higijenu djece.

Slika 15. Na slici učiteljice: Čokić Fikreta, Petrović Gordana; Avdić Magdalena-Magda (sa kćerkom); Dakić Dragica; Marinković Ljubica; Kantardžić Sehija-Sija; učitelj Čokić Sejfo. (Zabilježeno krajem 60-tih godina, slika je iz arhiva učiteljice Ljubice Marinković)

U periodu od 1947. do 1977. godine u osnovnoj školi u Suhoj upisano je 30 generacija; 7 generacija je upisano u osnovnoj školi u kući Salke Terzića i 23 generacije su upisane u staroj osnovnoj školi koja je sagrađena 1954. Godine. Nova zgrada osnovne škole u Suhoj otvorena je 29.11.1977. godine.

ZAKLJUČAK

U ovom radu je predstavljena problematika koja je pratila opismenjavanje i razvoj osnovnog obrazovanja u naselju Suha od 1945. do 1977. godine. A, godine poslije završetka Drugog svjetskog rata, bile su godine siromaštva, nepismenosti i nezaposlenosti. U svim nedaćama koje su pratile selo, prioritet je bilo opismenjavanje muške i ženske populacije stanovništva. Nije bilo izgrađenih škola po selima, nedostatak učiteljskog kadra, nedostatak materijala za rad učitelja i učenika. Učitelji su uglavnom bili iz nekih udaljenih mjesta, kojima je trebao smještaj u selu. Povećanjem broja učenika, povećavao se i broj učitelja. Stanovi koji su izgrađeni na spratu stare osnovne škole nisu bili dovoljni da prime sve učitelje. Učitelji su stanovali po privatnim seoskim kućama. Poslije dolaska električne energije u selo, izgradnje vodovoda, uvođenje autobuskih linija prema gradu, došlo je do poboljšanja uslova života u selu što se odrazilo na bolje funkcionisanje osnovne škole.

SUMMARY

This paper attempted to present all the problems that accompanied literacy and the development of primary education in the village Suha from 1945 to 1977. The years following the end of the Second World War were marked by poverty, illiteracy and unemployment. Despite all the difficulties faced by the village, the priority was the literacy of both male and female population. There were no school buildings in rural areas, there was a shortage of teaching staff, as well as a lack of materials for both teachers and students. Teachers mostly came from distant places and required accommodation in the village. With the increase in the number of students, the number of teachers also grew. The apartments built on the upper floor of the old primary school were not sufficient to accommodate all teachers, so they often lived in private village houses. After the introduction of electricity in the village, the construction of a water supply system, and the establishment of bus connections with the town, living conditions in the village improved, which also contributed to the better functioning of the primary school.

IZVORI I LITERATURA

- Arhiva autora: Muharemović Idriz, privatna korespondencija, saznanja iz pronađenih bilješki na školskim slikama, razgovori sa starijim mještanima sela koji su savremenici događaja, koji su pohađali prvu Osnovnu školu u Suhoj; bilješke iz razgovora sa učiteljicom Marinković Ljubicom; bilješke iz razmjene poruka sa pedagogima iz porodice Bijelić (Mehmed, Šaban, Mirsada i Rasim); bilješke iz arhiva urednika portala Živinice.ba (Šefik Gadžo) – izjave uzete u periodu 2022 -2026. Godine;
- Grupa autora, *Živinice kroz istoriju, revoluciju i socijalističku izgradnju*, Živinice 1988;
- Hadžimusić Semir, „Opismenjavanje stanovništva Bosne i Hercegovine u periodu Narodnooslobodilačkog rata (1941-1945)“, *Historijski pogledi*, br. 2., Tuzla 2019., 250-277;
- Hadžimusić Semir, „Analfabetski tečajevi i opismenjavanje stanovništva na području Lukavca 1945-1953. godine“, *Baština sjeveroistočne Bosne*, br. 6., Tuzla 2013., 54-61;
- Hadžimusić Semir, „Opismenjavanje stanovništva u sjeveroistočnoj Bosni u periodu obnove“, *Arhivska praksa*, br. 21., Knjiga 2., Tuzla 2018., 90-106;
- Hamzić Alija, „Osnovna škola u Koraju (Stotinu četrdeset godina od osnivanja, 1882 - 2022)“, *Baština sjeveroistočne Bosne*, br. 14., Tuzla 2022., 171-195;

Autor: Zahvaljujem svim mojim saradnicima koji su mi pomogli da dođem do informacija o razvoju školstva u Suhoj, u vremenskom periodu od 30 godina. Zahvaljujem: Delić Mešija; Đulović Alija; Muharemović Mujo; Salkić Azem; Bajrić Sadik; Džizić Raif i drugi.